

Jaroslav Seifert

Šel malíř chudě do světa

Verše k obrázkům Mikoláše Alše

Vrbová píšťalka

U potoka vrba stará
první probouzí se zjara.

Proutek rovný jako svíčka,
nůž – a je z něj píšťalička.

Ještě v trávě leží zmrazky
a už kvetou sedmikrásky.

A už zní to z měkké kory,
až se zelenají hory.

Poslední led začne pukat,
louka je hned samý dukát.

Proto zjara každá včela
ihned ze zlata je celá.

Ještě jednou píseň krátce,
už jsou ptáci na zahrádce.

Nápěv je pak čím dál sladší,
provází jej píseň ptačí.

Zazněl vzlyk a v téže chvíli
květy strom už obalily.

Napřed bílé – to jsou třešně,

škoda, odkvétají spěšně.

A když tón se ozval znova,
štěpy vzkvetly do růžova.

A pak zněla jako flétna,
bylo na prvního května.

Než přijde jaro

Nikdo mi možná neuvěří,
ale já vím, je tomu tak.
Ta první hnízda, skrytá v keři,
ta nestaví pták.
Než přijde jaro, už je vysní
zvědaví chlapci hrou a písni.
Nikdo mi možná neuvěří,
ale já vím, je tomu tak.

Nevěřte třeba, nechcete-li,
avšak ta hra už počíná.
Vyletí zima přes neděli
jako z komína.
Děvčátka prsty prokřehlými
Moranu strojí, obraz zimy.
Nevěřte třeba, nechcete-li,
avšak ta hra už počíná.

Už ta hra končí, už se zpívá
líbezná píseň domova
a už se rouchem přiodívá
paní králová.
A už se ze snů probudily
fialy, růže, rozrazily.
Už ta hra končí, už se zpívá
líbezná píseň domova

Kraslice

Vrbička, vrba bled'oučká,
chvěje se tiše v koutku,
na jaře chystá pro kloučka
hrsti ohebných proutků.
Neboť ten chlapec zarudlý,
jenž nebyl chvíli bez kudly,
ten neslyšel, jak sténá
vrbička, vrba bled'oučká,
dřív než se zazelená.

Vrbičko, vrbo zelená,
těžko už vzpomenouti,
od koho je ta odměna
za rány tvého proutí.
Neboť ten chlapec zarudlý,
jenž nebyl chvíli bez kudly,
krasličku starou hladí.
Škoda je, škoda mládí.

Jarní

Když svatý Josef otvírá,
tu zima kvílí: Ouha!
Tesařská ostrá sekyra
zpod pláště světci čouhá.

Hned vlečku zimě přesečne,
zašlápne špínu sněhu.
A vše, co bylo nepěkné,
promění v zpěv a něhu.

Kéž vlaštovky už zavolá,
jež byly s námi loni.
Fialka, skrytá dopola,
pod keřem prudce voní.

Rozepne kvítek spanilý,
strom celý rázem zbělá,
a kde se vezme – za chvíli
bude na kvítku včela.

Sedne si vprostřed do medu,
aby ji slunce hřálo.
A to je vše, co dovedu,
já vím, že je to málo.

Šípková růže

Já šel jsem jednou domů z pouti
a zvonil zvonek stříbrný.
Chtěl jsem si růži utrhnouti,
popíchal jsem se o trny.

A přec mi vždy tak milá byla
ta sladká růže šípková.
Navždy mi dětství ovroubila
na stránkách mého domova.

Můj bože, kolik svěží krásy
dal jsi té růži do plátků!
Zlatohlávek si zdříml asi
v pootevřeném poupátku.

A chlapec, který jindy chvátá,
tu stanul jako ve snění
a tři vajíčka krogenatá
pod šípkem spatřil v kamení.

Pod kopcem poznal nízkou střechu
chaloupky jako na klíně.
Polaskal balvan plný mechu,
byl tam jak doma v rodině.

Dnes, kdykoli ji spatřím kvěsti,
oko ji něžně pohladí,
vždyť nad rozkvetlou ratolestí
vzpomínat musím na mládí.

Píseň o jarní louce

Dřív než ji kosa sežne
- už blízko zpívá si,
věnečky z kvítí něžné
dejte si na vlasy.

Hle, tu je kopretina,
slzičky, babí hněv,
a ten se trnem vtíná,
až teče z dlaní krev.

Chudobka sněhobílá
dívá se do světla.
Včela ji políbila
a jinač odlétla.

Dřív než je požnou kosou
– hned časně po ránu,
tak svěží, ještě s rosou,
dejte mi do džbánu.

Husa

I husa mluví řečí matek,
posadí-li se u housátek
a volá na ně dojatá:
Kdepak jste, moje děti zlaté!
A když se na ně podíváte,
jsou vskutku celá ze zlata.

Konvalinky

Když vane jaro do čítanky
a veršík nejde do hlavy,
na usmoleném růžku stránky
když dětský prst se zastaví,

když moucha jarem poblázněná
chce rozbít okno křídlem svým,
opakujte ta krásná jména
a říkejte mi barvy k nim.

Fialka modrá! Slyším tlouci
prst jara prudce na nebe.
Sasanka bílá, běloskvoucí,
jako když vložka zazebe.

A žlutý podběl. Prudce léčí
svým pylem v drobné korunce.
Ty všechny hledí do slunce,
jen konvalinka skromně klečí.

*

Už není křehkých hracích skříněk
a krajky už se nenosí,
zbyla hrst uschlých konvalinek,
vybledlý závoj kohosi.

A modlitbičky. Hrob a hroby,
pak ticho, rozprostřený stín.
Kéž nikdy ruka nerozdrobí
svatební závoj maminčin!

*

Pak přišla válka. Kéž by ptáci
přestali zpívat v ten zlý čas!
A šli jsme těžkou okupací
a hořkost, hořkost byla v nás.

A šli jsme tmou a krví, morem,
však v květnu jako z dávných dob
v tom jarním háji bělokorém
byla nám sladká dvojnásob.

Vždyť ústa lidu neoněmí
a za rok jistě, možná, snad
zas nové jaro půjde zemí
a v květnu budem tancovat.

*

Byla to radost bezebřehá,
být svobodni, být volni, žít!
V těch kvítkách zakleta je něha,
které je schopen tento lid!

Na seně

Jednou jsem sena shraboval
na louce u Debrna.
Když jsem pak lehl do sena,
byla to chvíle blažená,
pásla se blízko srna.

A já jsem ani nedýchal
v ten okamžik tak řídký,
na bradě škrábal bolehlav,
ale já slyšel stébla trav
praskat jí pod kopýtky.

I Říp jsem viděl nad mezí,
vznášel se na třezalce;
ještě mám pěknou vzpomínku
na Hálkův domek v Dolínku
a mělnickou věž v dálce.

A všude kolem vůně sen,
poledne zvoní ve vsi.
A celý kraj jak na míse,
Vltava vprostřed třpytí se
až za Nelahozevsi.

Ta vůně sena od těch dob
tane mi v mysli zvláště.
Domů se tenkrát nechtělo.
Ještě mi pár dní vonělo
z pomačkaného pláště.

Píseň o žábách

My chlapci z města – no co my znali?
Sršení jisker pod kladkou,
však hvězdy jen tak namátkou,
když nad ulicí mihotaly.

Však vy tam venku – tam je krásy!
Ještě dnes toužím zasněně
lehnout si měkce na seně
či lovit v tůni žabí vlasy.

A k večeru, když už se šírá
a noc oblohou rozhrne
růžové hvězdy, stříbrné,
a z dlaně pustí netopýra,

když noc tě zve a strach tě vábí
a hrůza v zádech zamrazí,
usednout někde na hrázi
a poslouchat, když spustí žáby.

Jen zpívejte, jak srdce ráčí,
tuhletu vášeň dobře znám!
Když člověk neví kudy kam,
chce zapomenout, kde ho tlačí,

tu zpívá si jak vy tam zdůli,
ač jde jen z deště pod okap.
Za rohem číhá osud – čáp
a překazí mu píseň v půli.

Ale to smutné pusťme z hlavy.
Je krásný váš zpěv za rosy
v noci, když svítí v rákosí
světýlek tanec přelétavý.

Děvčata u řeky

Zatímco zní tu slova strohá
a těžkopádný rým,
přibíhá krása bosonohá,
lehoučká jako dým.

Básníci, kteří byste rádi
vynašli rým na slovo mládí,

zahod'te svoje tužky s pery
a čtvrtky papíru,
vždyť se vám práší do citery
anebo na lyru.

Ten verš je k pláči, slovo zradí,
když máte říci, co je mládí.

To je ta síla, která páčí
z poupátka jarní květ,
to je ta vůně, křídlo ptačí,
které chce uletět.

A do klína mu kvítí padá
a dlouho, dlouho neuvadá.

Svlačec

Nad škarpou visí u silnice,
obtáčí dlouhá stébla žit.
Jen kapku rosy a nic více
v kalíšku svém ti podá pít.

Tak lehce jde se pocestnému,
jak okusil by vzácných vín.

Co říkal chlapec? Zdálo se mu,
že zavoněl dech maminčin.

Pávi

Jsou ze zámku, z cizího kraje,
a křičí na nás nehezky.
Uvykli asi na lokaje,
na hraběnky a komtesky.

A proto asi bez pozdravu
odvracejí svou hezkou hlavu
a chodí pyšně v korunce.

Vždyť z vějíře jim každou chvíli
vyletí motýl přespanilý
a letí vzhůru do slunce.

Noc

Noc oblékla do pavučin
květ i ratolest,
potichu se říkat učím
krásná jména hvězd.

Sova, jež by chtěla ráda
moudrou vždy se zdát
a své brýle neodkládá,
mívá v noci hlad.

Stíny větví jsou jak mříže
v kobce zamčené.
Chudák myška nedohryže
zrnko ječmene.

Noční můry ve tmě víří
jako na plyši,
ale křídla netopýří
ve tmě neslyší.

A tma už je jako v ranci,
na krok nevidět.
Umírají můry v tanci,
netopýr je sněd.

Ať se kam chce člověk vrtne,
smrt ho ovane.
Všichni spí už, jenom smrt ne,
jenom ona ne.

Píseň o jahodě

Jde děvčátko, jde po úbočí
a od pláče má vlhké oči.

Ani se kolem nepodívá,
neslyší skřivánka, jak zpívá.

Nevidí v poli máky vlčí,
jen hlavu sklání, vzdychá, mlčí.

Přemýšlí hořce o svém smutku –
vtom oko padne na jahůdku,

která tu skromně v trávě voní.
A holčička se shýbá pro ni.

Když zvedla ji, hned ochutná ji
a už se očka usmívají.

Rozhovor s obláčkem

Přestala dívka trávu žnout,
rtem chví jí výčitka nemá:
– Chtěla bych s tebou, mráčku, plout,
to nebe konce však nemá!

Mráčku se zlatým okrajem,
ustaň v tom věčném spěchu!
– Nemohu, letím, malý jsem,
už sotva popadám dechu.

Pak rozhlédla se po kraji
ležícím ve vřkolí:
– Snad na tě ptáci sedají,
když už je křídla bolí?

– Ptáků se bojím, dojatě
obláček dívce na to.
– Schovávám jako ve vatě
perličky rosy a zlato.

Však oči dívky se optaly:
– Pročpak se bojíš ptáků?
– Ptáci by perly zobali
tak jako zrníčka máku!

Vítr mě nese, letím s ním,
nesmím se zastaviti.
Na trávu perly rozhodím,
než půjdou dívky žíti.

Hora Říp

Viděl jsem hory plné ledu,
však zpívat o nich nedovedu.

Jiskřily dálky nad hlavami
jak bledě modré drahokamy.

Jímala závrat' při pohledu,
zpívat však o nich nedovedu.

Když ale vidím na obzoru
uprostřed kraje nízkou horu,

na nebi mráček běloskvoucí
– přestane srdce chvíli tlouci.

Oblaka letí v klasech zralých
a koně dupou po maštalích.

V panácích jsou už všude snopy
a svatý Jiří zvedá kopí,

aby je vrazil ve chřtán dračí,
a motýl spěchá po bodláčí;

a jako krůpěj na prstenu
třpytí se drobná kvítka rmenu.

Tu nemohu se vynadívát
a všechno ve mně začne zpívat,

zpívat i plakat. Maminko má,
jak je to hezké u nás doma!

Poštovská trubka

Hlas trubky už k nám nedoletí,
ne, už se netroubí;
zapadla kamsi do století,
v zamlklá podloubí.

Však já ji zaslech při té zmínce,
pod koly víří prach.
Ale už jenom ve vzpomínce
a tiše jako v snách.

Žně

O žních je konce vaší kráse,
máky a chrpy v obilí!
A s kosou v ruce, s brouskem v pase
ženci k vám dojdou za chvíli.

Snop za snopem se rychle vrší
a žnec si stírá mokrou tvář.
A na mlat zlaté zrní prší
jak roztavená svatozář.

A plný žebříňák se loudá,
na nízké větvi visí klas,
a zas je připravena hrouda,
symbol a věčný předobraz.

Žnec starostlivý vzhlíží k nebi,
je modré, kam jen dohlédne.
Už po vsi voní čerstvé chleby
a zvoní právě poledne.

Ovečky na pastvě

Není tu u nás štíhlých palem,
jimiž se pyšnil Jeruzalém,
a jenom pastýř poblíž stáje
na píšťalu ovečkám hraje.
Aleluja!

Ještě je brzo do Betléma
a pastýř z nebe příkaz nemá,
ale když ovce vyjdou na noc,
obestře tě již kouzlo Vánoc.
Aleluja!

A když stoupají strání vzhůru,
zaslechneš z oblak píseň kůrů,
zpěv o pokoji, dobré vůli,
ovečka k ovečce se stulí.
Aleluja!

A každá potmě trávu spásá,
noc – to je převeliká krása.
Lidičky, mějte se tu rádi,
všichni jsme přece kamarádi.
Aleluja!

Tak málo světu stačilo by,
aby se vzbudil ze své mdloby,
vždyť jenom krůček je k té spáse.
Pak zmlkne zpěv a tma je zase.
Aleluja!

A jenom pastýř poblíž stáje
na píšťalu si smutně hraje,
marný byl ten zpěv, Pane Bože,
zas Herodes už brousí nože.
Aleluja!

Starý mlýn

Točí se kolo ztrouchnivělé,
mlýn klape vesele.
A mele ještě? Ještě mele,
točí se kolo ztrouchnivělé
a všechno semele.

Ale už spíš jen pro pohádky
jež vzbouzí zvečera;
padá tu voda na lopatky,
ale už spíš jen pro pohádky
– kdepak jste některá?

Třeba o starém vodníkovi
v té tůni u mlýna.
Kdopak ji ještě dětem poví,
třeba tu o tom vodníkovi,
kdo na ni vzpomíná?

Vodník je dávno na vejměnku,
fráček dal židovi.
Neboj se, skoč si pro pomněnku,
vodník je dávno na vejměnku,
už duše neloví.

Hej, pane otče, panímámo,
klepám u vašich vrat,
kolečko se vám točí samo,
hej, pane otče, panímámo,
my máme trochu hlad!

Ještě bych snědl koláč jeden
s hrozinkou v tvarohu.
Děkuji pěkně, už je sněden
ještě bych snědl koláč jeden,

ale už nemohu.

Čas utíká vám nad tím mlýnem,
žijte tu v pokoji!
Ani ta voda v koutě stinném,
jež mrtva zdá se pod leknínem,
chvilíčku nestojí.

Kohoutí zpěv

Zpívá tak drsně; jeho hlasem
probouzí se vždy celá ves.
Povzdychne dívka: Zaspala jsem.
A chlapec také zaspal dnes.

Přivolá slunce a den příští
a plaší tmu a plaší stín.
Na smetišti, ach, na smetišti,
pod oknem plným pavučin.

Stačí mu málo; rozdělí se
a se zbytkem se spokojí.
I básník mívá málo v míse.
A pera courá po hnoji.

Mikoláš Aleš

Šel malíř chudě do světa.
No – jak se dařívává
těm, které živí paleta
a skromná česká sláva?

Hrníčku – říkal, vař mi, vař,
peníze nejsou v míšku.

A kreslil dětem slabikář,
tu nejkrásnější knížku.

Tu oslík, slimák, strom a mrak,
jeleny kreslil, srnce.
Ty malé dával za šesták
a větší po korunce.

A tu je majka, pták a klec,
had, úly, čmelák, raci.
Být umělcem je hezká věc,
však, žel, se nevyplácí.

A přece byl tak bohatý
jak nikdo v širém kraji.
Byl z těch, ač neměl dukáty,
kdo nejvíc rozdávají.

Můj bože, měl-li jaký hřích,
odpusť mu, nic to není!
A dej, ať se má v nebesích
jako o posvěcení.

Výměna stráží na Pražském hradě

Už kanovníci odešli
v kloboucích z veluru
a regenschori složil už
partesy na kůru,
neděle byla spanilá
a poutník zadumaný
stál, že dvanáctá odbila,
u Matyášské brány.

Když poledne však udeří,
je konec idyly

a davy lidí v nádvoří
vrhnou se za chvíli
a všude šum a všude spěch,
jak živo je tu rázem,
věže se chvějí v základech,
div nezřítí se na zem.

Kapela vejde do Hradu,
zatřesknou činely,
tuhletu chvíli propásnout –
to byste neměli.
Šavle se leskne, bajonet
před Matyášskou branou,
a kluk by nechtěl celý svět
za tuhle podívanou.

Tak jako včera – neděle
málo se vydaří
a zlatý červen zahořel
i lidem na tváři.
A každý oči napíná,
když důstojník se hlásí.
Přemnohý také vzpomíná
na přednedávné časy.

Když chodil tu jak cizinec
v umrlčí komoře
a lomený kříž v praporu
strašival nahoře,
když lev na střeše u Víta
bezmocně žral se rezem
a země zpola ubitá
ležela pod řetězem.

Potkal jsem tam i Slovenku
s nadechnutými líčky,
na hlavě šátek červený
a v rukou modlitbičky.

Jak byla hezká! Takých krás
svět nám dost neukáže.
Má milá, já bych přišel zas,
až budou měnit stráže.

Píseň o dřevěném koni

Nikdo mi koně nesedlal,
a tolik písní je o nich.
V noci jsem slýchal jejich cval,
kdo to jel na těch koních?

Kdo je to laskal po hřívách,
kdo mi to nedával spáti?
Zdalipak se mi ještě v snách
to jejich zaržání vrátí?

Ukolébavka

Cikán mívá černé oči,
chodí nocí zlou,
a kde nespí hodné dítě,
vezme si je do své sítě,
houpy hou.

Pak je veze ve svém voze
v dálku nocí zlou,
špatně se mu v noci spinká
bez maminky, bez tatínka,
houpy hou.

Na kozlíku starý cikán,
koně letí tmou
přes bláto a přes kamení,

v povětrí se čerti žení,
houpy hou.

Žáby spustí na močálu
smutnou píseň svou,
netopýři sametoví
probudí na věži sovy,
houpy hou.

Když v postýlce hodné dítě
spí až do rána,
na řasách zavřených víček
tancuje mu andělíček,
tananyanky, tananá.

Babiččina truhla

To bylo barev na té truhle:
růžičky, srdce, ptáček tuhle,
zlatá a bílá na lilii.
A děti všechny dokola,
jak na drůbež když zavolá:
– Babičko, prosím, otevři ji!

Nečekají však na odpověď.
dětem je těžko nevyhovět!
Otvírajíc ty skryté divy,
babička hnedle vypráví,
zatímco prstík zvědavý
vztahuje chlapec žádostivý.

Kam dříve však jen pohlédnouti –
na víku obrázky jsou z pouti
a starodávně všechno voní.
I v přítruhlíčku u stěny
je schován sáček plátěný.

– Babičko, co v tom sáčku zvoní?

A dukát od císaře pána
už drží ručka ušmudlaná.

– babičko, ještě tuhle schránku!

Tam ukrývá si památku,
pět šňůrek rudých granátků.

– A ještě tuhle mezulánku.

Hned všechny sborem: Ukaž se v ní!

Pak fěrtušek a čepec pevný,
v duchu babička zavzpomíná.

Však na dně truhly, pod tím vším,
tajemství bylo, já je vím:
ta příští krása Barunčina.

A slzy, které, když pak psala,
Barunka hořce vyplakala.

Básník a jiná řemesla

Básník? Říká jen třesky plesky
jak z obehnané, staré desky.

A píše verše plné rýmů
o lásce, víně, o růži,
pak nemá krejcar k poslednímu,
když nemá, tak si vydluží.

Po stole píše, na ubrusy,
v kapse má spousty říkáněk,
k práci mu stačí jen brk husí
a prst má věčně od kaněk.

No – je to zkrátka někdy bída
písníčky skládat do rytmu.

Pečený holub – rád ho jídá –
do pusy ještě nevlít mu.

*

Kominík – to je jiné štěstí,
ten chodí pěkně po náměstí.

Když spatří komín, je tam v mžiku,
a už zas leze na světlo,
a už zas slézá po žebříku
a v ruce drží pometlo.

Říkávalo se o něm dříve,
že prý ho štěstí provází.
A proto dívky pověřivé
mívaly prsty od sazí.

Co počít má však hospodyňka
s písničkou třeba o víně,
která jí v duchu pěkně klinká,
když netáhne jí v komíně?

*

Bednář – to je též pěkná práce,
ten dělá sudy na zahrádce.

Vesele tluče na obruče,
a přec ho ruka nebolí.
Pak vezme soudek do náruče
a smolou uvnitř vysmolí.

A dřív než básník v potu tváře
vzmůže se někdy na znělku,
kutálejí sud v pivovaře
do vsi na slavnou veselku.

Proč mívá bednář všude přízeň,
každý se snadno dovtípí.
Když po tanci je velká žízeň,
sedí se pěkně u pípy.

*

Když **pekař** sáhne po čepici,
práší se mouka po světnici.

Ráno raničko pekař vstává,
nakyslý kvásek prohlíží
– ten si už večer zadělává.
Pak vsype mouku do díží.

Však s těstem pohovoří dříve,
nemyslete, to není vtip.
Neboť to těsto, to je živé,
po dobrém slově kyne líp.

A bochníček je za pár vteřin.
Pečivo voní z jeho vrat.
Ráno, když lidé lezou z peřin,
chodívá teprv pekař spat.

*

Kovář – to zas je ovšem jiná,
slavná je už i kovadlina.

Básník si prstem rytmus ťuká
a pohrává si s hudbou slov,
však kovářova pádná ruka
perlíkem tluče do podkov.

Pracuje ukryt v pološeru,
podkovy hází do kádí.
Jiskry mu prší na zástěru,

jemu to vůbec nevadí.

Ta hudba ovšem usnout nedá,
dům otřásá se do krovu.
Kůň trpělivě nohu zvedá
a čeká na svou podkovu.

*

Vraťme se ještě k **básníkovi**.
Poví nám něco? Jistě poví!

A řekne to v té krásné řeči,
již děcko slyší poprvé
a kterou v době nebezpečí
bránili jsme vždy do krve.

Řeč našich matek, věčně živá,
zní v jeho písni: jenom slyš!
A když se básník rozezpívá,
pro slzy v očích nevidíš.

Duní v ní zvon a zvoní sklenka,
zní, jak když ťukneš do vázy.
Růžičku hodiv do okénka,
s úsměvem básník odchází.

Svatý Jan Nepomucký

Pět hvězd krouží kol svatého,
jenž si drží ústa.
Na Havlíčka Borovského
vzpomenu si zhusta.

Jenom jednou klekl sobě,
prose u svatého,

by náš jazyk neshnil v hrobě,
jako neshnil jeho.

Pohnula se socha tato,
tichá vždy jak pěna.
Modlitbička stála za to,
byla vyslyšena.

A náš jazyk žije, vzkvétá,
lid jím mluví, zpívá.
Po vsích stojí štátue ta
opršelá, křivá.

Vzpomínka na Slovácko

Nebe dalo modré kamení,
louky květ a jitro píseň ptačí.
Padl hrozen k mému rameni
jako hlava znavenému spáči.

Ještě vidím meruňkový sad,
navždy zůstane mi vzpomínka ta.
Tenkrát jsem si mohl natrhat
plné kapsy vonícího zlata.

Nikde u nás to tak nevoní!
A když chlupci, pyšně zpívajíce,
vjeli tryskem do vsi na koni,
otřásly se všechny okenice.

Durancie, réva, meruňky,
ty snad také jinde dozrávají,
když však sáhne zpěvák na strunky,
poznáš teprv krásu v tomto kraji.

U nás tančívá se pomalu,

písnička je brzo dozpívána.
Na Slovácku tisíc cimbálů
vyhrává až do bílého rána.

Les

Kamení města šlapu rád,
tvrdé už se mi nezdá.
Každého jinam vede snad
na nebi jeho hvězda.

Lesníkem také chtěl jsem být,
počítat kubíky dřeva,
les křížem krážem prochodit
a čekat na tetřeva.

Srnečky hlídat na louce
a měřit smrky, duby,
mít sojčí pírkó v klobouce
a znak s kančími zuby.

Po mechu bych se procházel
a v zimě krmil laně;
i pro psa už jsem jméno měl –
však zapomněl jsem na ně.

Veverky, bílé pod bříšky,
jež hnízdí mezi ptáky,
mám dodnes rád. A oříšky
ty míval jsem rád taky.

Dýchal bych vůni pryskyřic,
i houby voněly by.
Řekněte, co je v světě víc
než najít pěkné hříby!

Co ze všeho dnes zbylo mi,
z těch snů šťastného lovce?
Chodím dnes také pod stromy,
ale jen ve Stromovce.

Kamení města šlapu rád,
tvrdé už se mi nezdá.
Každého jinam vede snad
na nebi jeho hvězda.

Mateřídouška

Je tak nízká, lidé chodí po ní,
čím ji více šlapou, tím víc voní,
cvrčkům, kteří lidem nevěří,
hlídá někdy prahy u dveří.

Také jsem ji trhal v dávném čase,
do kyticek špatně vázala se,
tak jsem rád, když kvítek voňavý
zavoní mi někdy u hlavy.

Je už podzim, už je teskné září,
jako bych si četl v slabikáři,
vraceje se dlouhou řádkou let –
ještě umím něco nazpaměť.

A B C D přeříkávám nyní,
teď už vím, čím vonělo to v skříni,
když maminka vzala ve svátek
šátek plný bílých poupátek.

Píseň o slabikáři

Zní opět staré vzpomínky,
nikdo jim neodolá:
Jde chlapec vedle maminky
a už začíná škola.

Slabikář vidím v duchu zas
s obrázky Alšovými.
Bože, bylo tam tolik krás,
jež dávno zapadly mi.

Neskáče pes už přes oves
jak tenkrát v písničce skromné,
větríček sice foukal dnes,
neshodil hruštičku pro mne.

Tak jenom napadlo dneska mi,
jak jsem si v knížce té čítal.
Čas letěl nad těmi deskami,
já roky nepočítal.

Podzim

V sychravém větru už tu všechno zebe,
suchého listí plný kout.
Vlaštovko, řekni, pod které zas nebe
přichystala ses odlétnout?

Tatínek za vsí pouští dětem draka,
drak zmítaje se stoupá výš.
Buď sbohem, léto! Havran blízko kráká
a vrána kráčí ještě blíž.

Posedávají chlapci u ohýnků,
v kapse jim hřeje zemák z popele.

Co chvíli setřeš hebkou pavučinku,
jež uvázla ti na čele.

Jen nestýskej si, vrátí se čas jara
a s jarem míza do proutí.
Do šedé mlhy padá země stará
na malou chvílku usnouti.

Vánoční píseň

Rolničky slyším, slyším hlasy,
myslím si: Kdo to přijel asi?
Dlouho už neviděl jsem sáně,
a proto toužím dychtivě
podívat se zas jednou na ně,
pohladit koně po hřívě.
Však venku nikdo. Jenom vrána
dopola sněhem zasypána.

A slyším hudbu. Nechám všeho,
jdu přivítati neznámého.
Kdo je to? Slyším, někdo troubí,
housle se ozvou k tomu vráz
i basa, která zpívá z hloubi.
Nic, jenom tma a ticho v domě
opírají se silou o mě.

A v koši u psacího stolu
hryže si myška. My dva spolu
známe se dávno. Tiše vklouzla
tak jednou ke mně. Od těch dob
je pokoj stále plný kouzla.
Jen, prosím, neplaš, nerozzlob
tu přítelkyni malých dětí,
umí tak krásně vyprávěti.

Vždyť je to ona myška malá,
jež s Kristem Pánem v seně spala
a viděla, jak Marie Panna
už dlouhou cestou umdlévá
a klesá k zemi uplakaná
na trochu slámy do chlěva.
A viděla, jak z nebe rázem
andělé slétali se na zem.

A teď je u mne. Pode dveřmi
tou škvírou chodí ke mně, věř mi.
A od těch dob mi takhle hrají,
rolničky slýchám v tento čas,
okna mi květy rozkvétají
a z nebe slýchám krásný hlas.
Ne obyčejný, ale svatý,
když do tmy ráno vyjdu vraty
a spěchám sněhem na roráty.

Sněhulák

Kdyby byl Pán Bůh místo hlíny
v tom prvním známém příběhu
zrobil Adama ze sněhu,
svět určitě byl zcela jiný.

Když schylovalo by se k jaru,
slunko by vyšlo nad mrakem
a nad tím celým zázrakem
udělalo by silnou čáru.

V ráji by neslavili křtiny,
nebylo Kaina, Ábela
a něžná laňka nesmělá
napila by se z kalužiny.

Ted' hoch si sněhuláka staví;
však v nejlepším se ozve hlas,
maminka volá: Už je čas,
musíš se učit z dějepravy!

Už hrozí ruka maminčina;
opuštěn zůstal sněhulák.
Já jsem jej stavěl také tak;
a dvojí ráj mi připomíná.

Po Třech králich

Tři králové, krom vzácných darů,
z kterých nemáme zhola nic,
přivezou sníh na dromedáru
do povánočních plískanic.

Rybníček za vsí ledem zkrutne,
z nebe se schvěje něžný prach.
Je konec chmur, jako když utne,
a rozsvítí se v chalupách.

Hned Ondra snese sáňky z půdy,
mamka Verunku zabalí,
kluk v beranici, nos má rudý,
dcerka se choulí do šály.

A žádný král na zlatém voze
a na hedvábných polštářích
nejel kdy lépe po úvoze,
když do tváří zafičí sníh.

A večer doma – to je rvačka,
když vrátí se ta dvojice
a voní z plotny bramboračka:
kdo bude dříve u lžice!

A žádný král, co už jich bylo,
si nemůže tak pochutnat.
Po polévce se zakouřilo.
Pak šaty dolů, jde se spat!

A žádný král – však kdopak věří
už na krále a jeho moc –
tak nespál na labutím peří
jak tihle dva. A dobrou noc!

Vlajka republiky

Vlní se jako dívčí šat,
přimknuta úzce ke stožáru,
lehoučký zdvih, vzápětí pád,
vlní se jako dívčí šat
v nehmatatelném tvaru.

Nebe jí dalo modrý klín
jak oči děcek při usmání,
ta bílá, ta je z kopretin,
nebe jí dalo modrý klín
a růže napršely na ni.

Za námi smrt a hrob a hrob,
člověk se hrůzou neohlíží,
hromady mrtvých bez podob,
za námi smrt a hrob a hrob,
chlad kamene a mříží.

Přece to stálo za bolest,
i když ta bolest přetěžká je.
Dál, věčně dál ji chceme nést,
a přece stálo za bolest
to, že tu dneska vlaje.

Z bolesti, žalob, z nářků slov,
i když se těžko zapomíná,
z bolesti, žalob, z nářků slov
přetaven už byl tvrdý kov,
duní jako zvonovina.

My chceme nový, lepší svět,
ten starý ať se zřítí.
My chceme písně, tanec, květ,
my chceme nový, lepší svět,
postavíme jej z kvítí.